

הזה היה מוזר לנו במקצת בצעדינו הראשונים בעולם כלכלת השוק החופשי. אך כל זה יחסי כמובן, כי בהשוואה להיום רמת החיים בנהרייה הייתה מאוד נמוכה. בכל אופן, דבר אחד אפשר היה ללמוד, מסובין על שולחנם של בנימין וחנה ירמייאס (לעתים אכלתי שם צהרים): את רכילות המקום. הכל על כולם. עיסוקם של הזוג ירמייאס עשה אותם לאנשים מרכזיים בנהרייה. הם הכירו את כולם וידעו מה מתבשל בסיר של כל מטבח ומתרחש בחדרי השינה השונים. אירוע כלשהו, הערה שלא במתכוון, צימחו כנפיים בסוכנות הידיעות של ירמייאס. הייתי עד שהביצה, שפלאטו הזקן הגיש לבנימין ירמייאס לארוחת הבוקר, באחת ההזדמנויות, הייתה מקולקלת. עניין של מה בכך, בהתחשב ברמה ובמוניטין שהמסעדה נהנתה ממנה. אך במשך כל היום פלאטו חשש, שירמייאס ינפח את התקלה בפירושים משלו ויפיץ אותה לכל עבר בנסיעה באוטובוס לחיפה. וכך היה: כבר בערב ידעו עוברים ושבים לספר על העניין בכל הלהט של כותרות עיתונות צהובה...

אפשר היה לספר רבות על אנשי נהרייה דאז. אחד או שניים נהיו לידועים בארץ. חנות האטליז הייתה בבעלות הזוג קווילצקי, קצבים שעלו מברסלאו בגרמניה, והיו מכרים של אימי. החנות שלהם הייתה קטנה ומסודרת. היה להם חדר קירור קטן, שם פלאטו הכניס לפעמים משקה לקירור, אם מתקן הקירור במסעדה לא הספיק לביקוש הצפוי בערבי או מוצאי שבתות וחגים. בחדר, 33 מ"ר מאחורי החנות, ביטלו נקניק, שנשא בגאווה את סמל נהרייה - מגדל המים. הבת הייתה נשואה ובעלה שותף לעסק. שמו זוגלובק. אחר, יהודי גבה קומה, ממושקף, רכב כל יום על אופניים דרך העיירה ומכר חלב ושמנת; את הסחורה נשא על נושא המטען של האופניים. איני זוכר, אם בעצמו החזיק בקר. ה'מחלבה' שלו נמצאה בחדר קטן ובו ספראטור ושולחן להכנת גבינות. כבר אז היה יהודי עמיד, על כך העידה הווילה היפה שלו. קראו לו שטראוס.

אבל לא זוגלובק ולא שטראוס סימלו את נהרייה בימים ההם. מה שסימל את נהרייה היה האופי היקי. "תהיה תוצאת תוכנית החלוקה כשתהיה - נהרייה לעולם תישאר גרמנית" נהגו להתלוצץ בעקבות דיוני ועידת השולחן העגול בלונדון. בפרוץ מאורעות תרצ"ו הייתה גרמנית לשפת בטחון הפנים: "דבר גרמנית או אני יורה!", ולא פעם נמנע אסון בשמירה (בהזדמנות אחרת למדתי, שרבים מערביי עכו והסביבה דיברו גרמנית, ובמבטא שבאבית, כבוגרי בתי הספר של המסיון הגרמני). מורי בית הספר טענו, שילדי נהרייה חסרים כושר התבטאות בחיבור העברי משום שבבית מדברים רק גרמנית - טענה שגם אז הייתה מופרכת מיסודה, לאור ניסיונם של ילדי דיפלומטים, שגדלו בארצות שונות כדו-לשוניים, או אפילו תלת-לשוניים, ולא היו לוקים בכושר התבטאות.

אם אנשי נהרייה, לרבות הצמרת בה, שאפו ללשון שניה, הרי הייתה זו אנגלית. לדבר אנגלית הצביע על מעמד. הסיבה הייתה, שנהרייה הפכה, במשך הזמן, לאתר נופש לחיילי הצבא הבריטי. מחנה נופש צבאי הוקם בחוצות נהרייה. לדאבונם הרב של בעלי בתי העינוגים הוכרזה נהרייה כ In Bound to all Ranks - Officers only, ולא דבר שהבטיח הכנסה רבה יותר אך הכביד לא במעט. לצבא הבריטי מצידו לא היו הרבה ברירות; הוא חייב היה לדאוג לבילוי היחידות בחופשות הקצרות מזירת הקרבות במדבר המערבי.

כאן מספרים, שגם הבתולה הקדושה מריה נתקעה בנהרייה, בביקורה החטוף עלי אדמות, והודיעה טלפונית לפטרוס הנדהם: "Mary is speaking...". ודאי יכלו לראותה אצל פלאטו ל Five o'clock tea (sharp), לרקוד על פי הלחן Somewhere in France בזרועות ה-Captain of the Scottish Guards, שהגיע זה עתה מטוברוק. האם היו נשות נהרייה צריכות להישאר מאחור? "קשרינו עם הצבא הבריטי שווים בזדאי תינוק מזדמן" הכריז ראש המועצה בחוג אנגלים בערב של אחווה והתחברות ולא מעט פרומילים אלכוהול בדמו. ובלאו הכי, כך טענו, על הנשים ללבוש תחתונים שחורים, בהתאם לצו איפול של מטרות צבאיות.

ובכלל, אצל רבים ובמיוחד רבות, אנגליה וכל מה שאנגלי ותרבות אנגלית כביכול, היה הנשגב אליו שאפו. ולא חשוב אם ה"תרבות האנגלית", כפי שמצאה את ביטוייה בתקליטים וסרטים אמריקאים, נושאה